Говор супервизора Рафија Грегоријана на свечаној академији обиљежавања 10-те годишњице Брчко Дистрикта

Високи представниче Инцко, предсједниче Комшићу, предсједници Белкићу и Живковићу, предсједниче Кузмановићу, министре Ахметовићу, предсједниче Скупштине Радојичићу, подпредсједниче Кебо, ваше екселенције, представници дипломатског кора, уважени гости, даме и господо, пријатељи Брчког: у име предсједника Скупштине Дистрикта, Скупштине, градоначелника и владе, дозволите ми да вам пожелим добродошлицу у Брчко Дистрикт на десету годишњицу његовог проглашења и међународни дан жена.

Након више саслушања и прелазних одлука, Арбитражни трибунал,основан у складу са Анексом 2 Дејтонског споразума, издао је своју Коначну одлуку прије 11 година овог мјесеца. На данашњи дан, прије 10 година, у овој сали, на овој позорници, чланови предсједништва БиХ придружили су се државној секретарки САД-а гђи Олбрајт, комесару Крису Патену, високом представника Петричу и супервизору Фаранду како би званично прогласили Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине.

Успостављен као јединствена јединица демократске, мултиетничке, локалне самоуправе под директним суверенитетом државе, која обухвата територију оба ентитета, али у којој ни један нема право управљања, многи су рекли да то неће успјети. Несрећа коју је рат донио Брчком је представљала превелики изазов, како су рекли.

Да би се успоставио Дистрикт, требало је спојити три ратне општине у дијелу земље који је претрпио највећа ратна разарања

и био препун минских поља. Подручје на ком су се на крају рата нашле хиљаде расељених лица и на које су се још хиљаде хтјеле да врате, али нису могли. Привреда је била уништена. Подозривост и нетрпељивост између некадашњих противника је била велика. Једино је криминал био мултиетничка институција.

А ипак, упркос свему, Коначна одлука је скоро у потпуности спроведена и умјесто да каска за остатком БиХ, у протеклих 10 година Брчко предњачи у односу на остатак земље у реформама правосуђа, полиције, образовања и са јединим правим и дјелотворним програмом приватизације и привредног опоравка који је остатак земље сустигао тек у протекле двије или три године.

Не дозволите да вас ово завара: овакве промјене су свуда тешке, а поготово у мјесту као што је Брчко. Међутим, то је било могуће јер су Брчаци жељели да то успије. Пронашао се начин да се прихвате расељена лица која су одлучила да остану као и да се удовољи онима који су жељели да се врате. Они који се се сучељавали на линијама фронта, направили су помак како би радили заједно у власти и помогли да се изгради нова заједница у којој је могуће заједно живјети и радити, уживати у свом начину живота, а у исто вријеме његовати право других на исто то.

Уз помоћ међународне супервизије, институције Дистрикта су се развиле до те мјере да су способне да самостално функционишу. Од усвајања амандмана о Брчком на Устав БиХ и стварања концентрационе владе прије годину дана, ја сам или већ пренио одређена овлаштења на институције Дистрикта или сам их користио само као крајњу мјеру или као вид помоћи институцијама.

Оно што је још потребно урадити, јесте осигурати да Дистрикт буде у потпуности интегрисан и да га у правном смислу држава и ентитети уважавају. У том смислу, дошло је до великог напретка од када је Арбитражни трибунал издао Допуну Коначне одлуке у јуну 2007. године.

Једино у области снабдијевања електричном енергијом до овога још није дошло , пошто је више од пет година Дистрикт искључен из законског регулаторног оквира који укључује ентитете и државу и повезује их са енергетским тржиштем југоисточне Европе. Брчко чак нема ни лиценцу да на законит начин купује струју од овлаштених снабдијевача у БиХ. Када енергетско тржиште у БиХ буде либерализовано након 2015. године, овакво стање биће неодрживо.

Срећом, дошло се до рјешења за овај проблем прошле године у септембру. Када то рјешење почне да се примјењује у свим дијеловима земље, услови за окончање супервизије у Брчком ће бити испуњени, а Дистрикт ће се снабдијевати електричном енергијом на законит, проводив и поуздан начин све док постоји.

Допустите ми да на десету годишњицу Брчко дистрикта изнесем нека лична опажања и упутим похвале бившим супервизорима господи Фаранду, Метјузу, Кларку и госпођи Џонсон на напорима које су уложили да створе Брчко каквим га познајемо, али и да одам признање њиховом особљу и десетинама хиљада војника, полицајаца и цивилних стручњака који су на различите начине допринијели развоју Дистритка.

Друго, након скоро 10 година несебичне службе Брчко Дистрикту, мој замјеник господин Герхард Зонтхајм, ће напустити Босну и Херцеговину крајем овог мјесеца. Обојица смо се надали да ће супервизија бити окончана у новембру прошле године како је било планирано, али с обзиром на то да институције Дистрикта функционишу ефикасно и по свему судећи трајно, он може отићи испуњен осјећајем да је успјешно обавио посао, за шта му припадају велике заслуге.

Молим вас да аплаузом поздравимо господина Герхарда Зонтхајма. Хвала

Треће, иако нико од званичника из Ст. Луиса није могао бити данас са нама, они су предложили да се састанак свих 15

градова са којима је Ст. Луис збратимљен одржи у Брчком у скорој будућности. Још нешто чему се можемо радовати јесте заиста дивна вијест да ће Вебстер Универзитет покренути МБА програм у Брчком већ крајем ове године а већ смо имали прилике да чујемо о плановима Универзитета у Љубљани да овдје оснује неколико факултета. Без сумње, градоначелник ће више рећи о визији Брчког као универзитетског града наредних дана и седмица.

На крају, раније сам поменуо разарања која су посљедица рата у Брчком. Хаити, најсиромашнија земља у западној хемисфери, је у јануару претрпјела ужасна разарања. У размаку од свега неколико минута, дупло више живота је изгубљено у земљотресу него за 3.5 године рата у Босни. Милиони људи су остали без крова над главом. На вечерашњем концерту, Црвени крст ће прикупљати прилоге за помоћ жртвама земљотреса у Хаитију. Молим вас да ми се придружите у овој акцији и дате свој прилог у складу са својим могућностима, на исти начин на који су обични грађани других земаља помагали вама како би вам била пружена прилика да поново изградите друштво. Хвала.